

Haziran 2019

#13

Aylık Enerji Bülteni

28/06/2019

Can Hakyemez | hakyemez@tskb.com.tr

Emre Yanık | yanikem@tskb.com.tr

TSKB Ekonomik Araştırmalar

Aylık Enerji Bülteni

Haziran 2019

#13

Can Hakyemez | hakyemez@tskb.com.tr

Emre Yanık | yanikem@tskb.com.tr

TSKB Ekonomik Araştırmalar

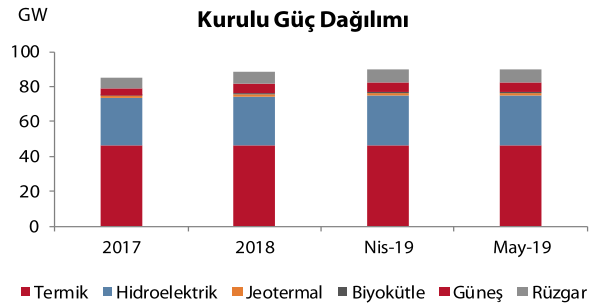
Lisanssız elektrik üreticilerinden, santralin işletmedeki ilk 10 yılı boyunca sisteme veriş yönündeki dağıtım bedeli alınmayacak

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK), 20 Haziran 2019 tarihinde lisanssız elektrik üreticilerine uygulanacak sistem kullanım bedellerine yönelik kararlar aldı. 26 Haziran tarihinde 30813 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği kapsamında, lisanssız elektrik üretenler, üretim şebekeye verdikleri elektrik için dağıtım bedeli ödemeyecek. Aynı şekilde lisanssız elektrik üreticilerinin, üretimlerine eşit veya üretim miktarından düşük tüketimleri için sistemden çekiş yönlü dağıtım tarifesinde %50 indirimine gidildi. Tüketime üretim aşan kısmı için ise abone grubuna uygulanan dağıtım tarifesi geçerli olacak. Bu hüküm 21 Haziran 2019 tarihinden itibaren bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu almaya hak kazanan ve tüketim tesisi ile aynı ölçüm noktasında olan, kurulu güç bağlantı anlaşması sözleşme gücü ile sınırlı 10 kW'a kadar (10 kW dâhil) yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı çatı ve cephe uygulamalı elektrik üretim tesisleri için de uygulanır.

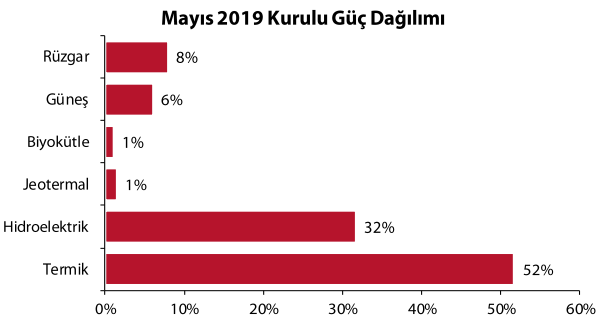
Kurulu Güç Analizi

2018 yılı sonunda 88.551 megavat (MW) seviyesine ulaşmış olan Türkiye toplam kurulu gücü, 2019 Mayıs sonunda 89.737 MW oldu. 2019 yılının beşinci ayında bir önceki aya göre %0,1'lik sınırlı bir artış gerçekleşirken, bu artışın büyük bir kısmı devreye giren rüzgâr ve güneş santrallerinden kaynaklandı. Bu dönemde toplam 70 MW kurulu güce sahip rüzgâr santrali ile 61 MW lisanssız güneş santrali devreye alındı. Kömür santrallerinin kurulu gücünde herhangi bir değişiklik meydana gelmezken doğal gaz santrallerinin toplam kurulu gücünde 120 MW'lık bir gerileme meydana geldi. Mayıs ayında jeotermal enerjisi santrallerinin toplam kurulu gücünde 33 MW'lık bir artış gözlenirken hidroelektrik ve biyokütle enerjisi santrallerinin kurulu gücünde 6 MW'lık cüzi seviyede bir artış gerçekleşti.

Mayıs ayında devrede olan santrallerin %48,3'ünü yenilenebilir enerjiden elektrik üreten santraller oluşturmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynaklarından hidroelektrik santraller, toplam kurulu gücün %31,7'sini temsil ederken 2018 yılı sonunda %13,6'lık toplam paya sahip olan rüzgâr ve güneş santralleri paylarını %14'e yükseltti.

Kaynak: TEİAŞ, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: TEİAŞ, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Elektrik Üretimi Analizi

2019 yılı Mayıs ayında yaklaşık 23,79 teravatsaat (TWh) olan Türkiye toplam elektrik üretimi, Haziran ayının ilk 27 gününde 20,61 TWh olarak gerçekleşti. 2019 yılı Mayıs ayının ilk 27 gününde gerçekleşen ortalama günlük elektrik üretimi ile karşılaştırıldığında Haziran ayında gerçekleşen ortalama günlük elektrik üretimi %0,7 artış gözlemlendi. Bahsi geçen artışta Haziran ayında görülen mevsim normallerinin üzerinde seyreden hava sıcaklıklarının etkili olduğu düşünülmektedir.

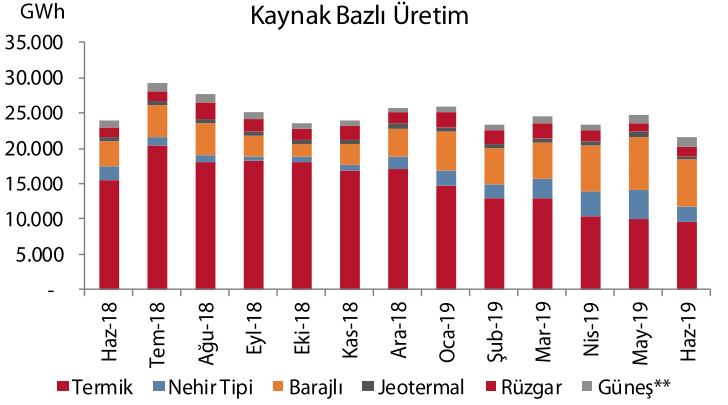
Mayıs ayında üretilen elektriğin %40,6'sının arzını sağlayan termik santraller, 2019 yılının altıncı ayı ilk 27 günü içerisinde toplam elektriğin %44,1'ini ürettiler. Yaklaşık 3,5 puanlık bu artışın nehir tipi hidroelektrik santrallerden üretilen elektrikte meydana gelen gerilemeden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Mayıs ayında %4,7'lik bir paya sahip olan rüzgâr enerjisi santralleri Haziran ayı ilk 27 günü içerisinde toplam üretilen elektriğin %6,4'ünü sağladı.

Dikkat çeken bir diğer nokta ise geçen yılın aynı döneminde ortalama %26'lık bir paya sahip olan hidroelektrik santrallerinin, 2019 yılının dört, beş ve altıncı aylarında payını ortalama %43,4 seviyesine artırmıştır.

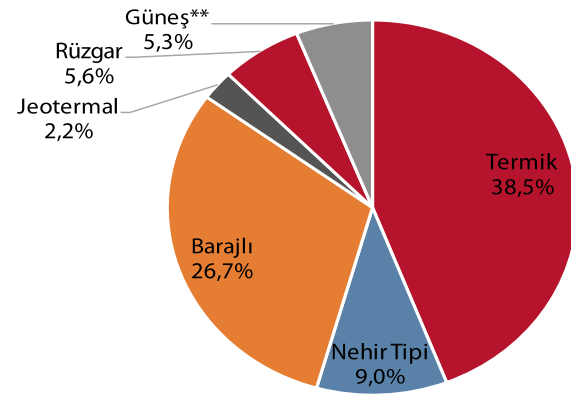
2019 yılı Haziran ayı ilk 27 gününde lisanslı santrallerin ortalama günlük üretim miktarı 761.047 megavatsaat (MWh) olarak gerçekleşti. Haziran ayı ilk 27 gün içerisinde lisanslı santrallerden gerçekleşen en yüksek üretim 27 Mayıs Perşembe günü 919.075 MWh olarak kaydedilirken en düşük üretim ise 537.816 MWh ile 4 Haziran Salı günü oldu. 27 Mayıs Perşembe günü lisanslı santrallerden üretilen elektrik 2019 yılında lisanslı santrallerden gerçekleşen en yüksek üretim değeri olarak göze çarpmaktadır.

Haziran ayı ilk 27 gün içerisinde ortalama günlük tüketim 760.545 MWh olarak gerçekleşti. Yılın altıncı ayında en yüksek tüketim 922.296 MWh ile 27 Haziran Perşembe günü olurken en düşük elektrik tüketimi 529.732 MWh ile 4 Haziran Salı günü kaydedildi.

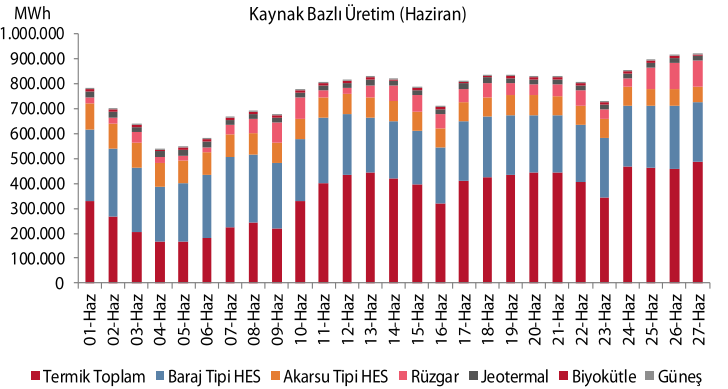
Kaynak: TEİAŞ, YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

**Haziran ayı lisanssız güneş santralleri üretim verileri EPIAŞ Şeffaflık Platformunda açıklanmadığından Haziran ayı lisanssız güneş enerjisi santralleri toplam üretimi Mayıs ayının toplamı ile aynı kabul edilmektedir.

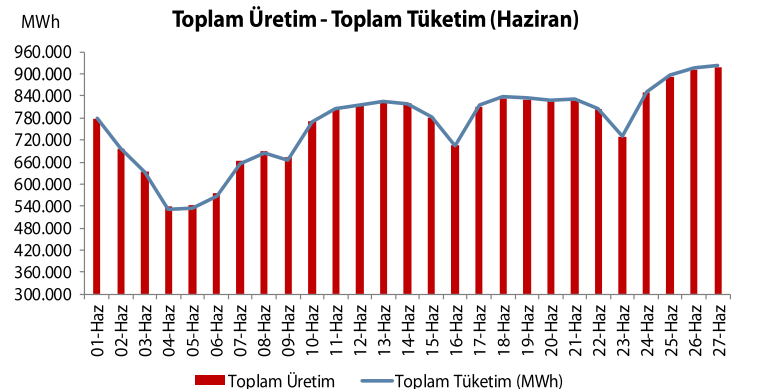

Kaynak: TEİAŞ, YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

**Haziran ayı lisanssız güneş santralleri üretim verileri EPIAŞ Şeffaflık Platformunda açıklanmadığından Haziran ayı lisanssız güneş enerjisi santralleri toplam üretimi Mayıs ayının toplamı ile aynı kabul edilmektedir.

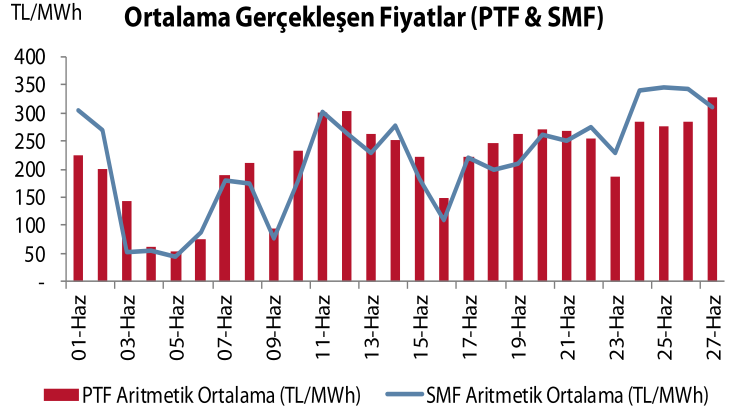
Kaynak: TEİAŞ, YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: TEİAŞ, YTBS Günlük Raporlar, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Elektrik Fiyat Analizi

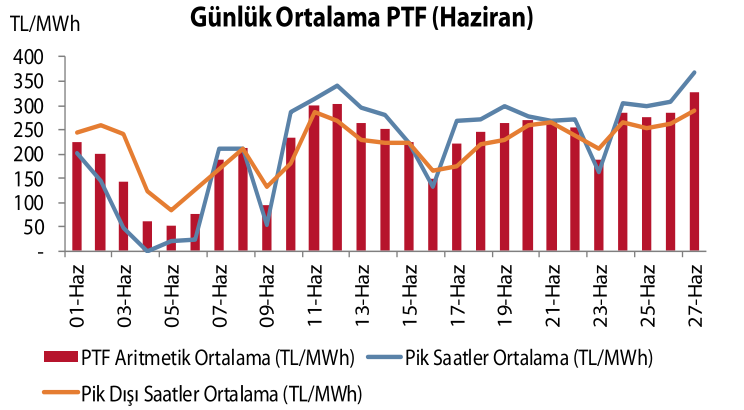
Haziran ayının ilk 27 günü içerisinde günlük ortalama piyasa takas fiyatı (PTF) ve sistem marjinal fiyatı (SMF) 43 TL/MWh ve 346 TL/MWh aralığında gerçekleşti. 2019 yılı Haziran ayı ilk 27 gün PTF ortalaması 217,28 TL/MWh iken aynı dönemde SMF ortalaması 213,76 TL/MWh oldu. En düşük ortalama PTF değeri 53,14 TL/MWh ile 5 Haziran arşamba günü ve en düşük ortalama SMF değeri 43,58 TL/MWh ile 5 Haziran arşamba günü ortaya ıktı.

Kaynak: EPIAŞ, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Mayıs ayı PTF ortalaması ile karşılaştırıldığında Haziran ayı ilk 27 gün PTF ortalamasının %4,4 daha yüksek olduğu görünmektedir.

Haziran ayı ilk 27 gün içerisinde günlük ortalama PTF analizi yapıldığında pik saatler ortalaması (08.00-20.00 aralığı) günlük ortalama değerden %0,4 oranında daha yüksek gerçekleşti ve 218,24 TL/MWh oldu. En yüksek pik saatler ortalaması olan 367,27 TL/MWh, 27 Haziran Perşembe günü karşımıza ıktı. En düşük pik saatler ortalaması olan 0,42 TL/MWh ise 4 Haziran Salı günü kaydedildi.

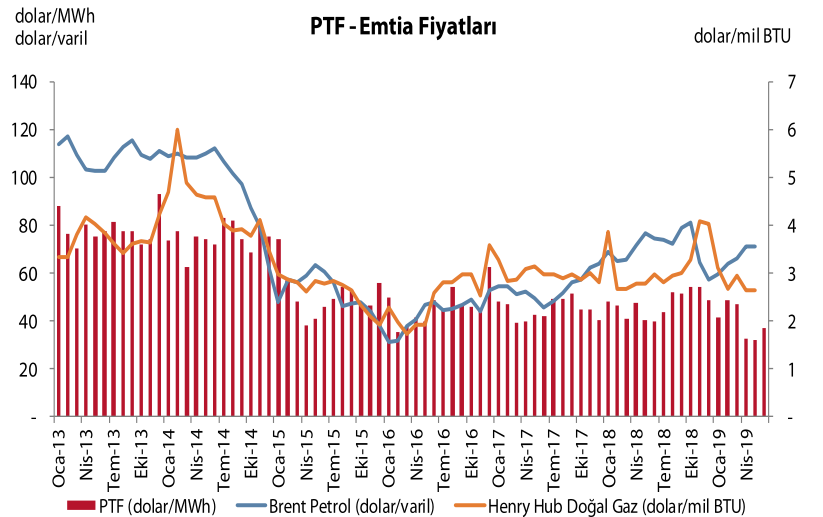
Kaynak: EPIAŞ, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Aynı dönemde pik dıŐı saatler ortalaması (20.00-08.00 aralığı) 216,31 TL/MWh oldu. En yüksek pik dıŐı saatler ortalaması 288,49 TL/MWh ile 27 Haziran Perşembe günü gerçekleşirken en düşük pik dıŐı saatler ortalaması 84,85 TL/MWh ile 5 Haziran arşamba günü kaydedildi. İlgili dönemde dikkat çeken nokta ise 1-6 Haziran tarihleri arasında, bayram tatilinin de etkisiyle, pik saatler ortalaması pik dıŐı saatler ortalamasının altında, 4 Haziran Salı günü ise 0,42 TL/MWh olarak gerçekleşmiştir.

Yıllık ortalama PTF 2018 yılında 47,39 dolar/MWh olarak kaydedilirken, Mayıs ayı ortalaması 32,43 dolar/MWh ve Haziran ayı ilk 27 gün ortalaması 37,38 dolar/MWh oldu.

Mayıs ayı ile karşılaştırıldığında Haziran ayı içerisinde PTF fiyatlarının dolar bazında yaklaşık %15,3 değer kazandı. Bu artışın nedeni, TL elektrik fiyatında izlenen %10,8'lik artışın dolar kurundaki gerileme ile desteklenmesidir.

2018 yılı Aralık ayı ortalaması 57,36 dolar olan bir varil Brent petrolün fiyatı 2019 yılı Mayıs ayında ortalama 71,32 dolara yükseldi. Mayıs ayında Brent petrol varil fiyatı bir önceki ay ile karşılaştırıldığında ise benzer seyrini korudu. Aynı dönemde ortalama Henry Hub doğal gaz fiyatı ise 2,64 dolar/mBTU oldu.

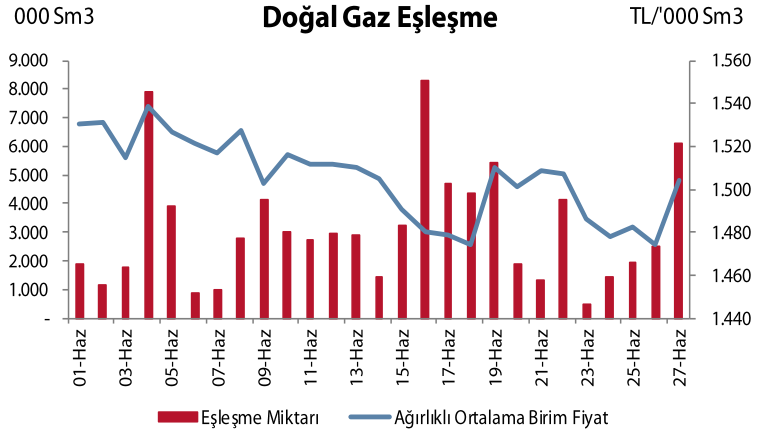

Kaynak: EPIAŞ, TCMB, Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), TSKB Ekonomik Araştırmalar

Doğal Gaz Eşleşmeleri

1 Eylül'den itibaren EPİAŞ tarafından işletilen Organize Toptan Doğal Gaz Satış Piyasası doğal gaz eşleşme verilerine göre Haziran ayı ilk 27 günü içerisinde toplam eşleşme miktarı 84,31 milyon Sm³ olarak kaydedildi. 23 Haziran Pazar günü sadece 458 bin Sm³ eşleşme gerçekteşirken 16 Haziran Pazar günü 8,3 milyon Sm³ eşleşme gerçekteşti.

Haziran ayı içerisinde eşleşme birim fiyatlarının ağırlıklı ortalaması 1.505 TL/000 Sm³ oldu.

Kaynak: EPİAŞ Doğal Gaz Platformu, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Sektör Haberleri

Yurt İçinden Haberler

- **Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Japon ekonomi gazetesi Nikkei'ye Sinop Nükleer Güç Santrali ile ilgili açıklamalar yaptı.** Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarında Sinop Nükleer Güç Santrali projesinin maliyet ve takvim uyumsuzluğu nedeniyle durduğunu vurguladı. Erdoğan nükleer yerine Japonya ile temiz kömür, yenilenebilir enerji, Ar-Ge gibi konularda birlikte çalışılabileceğini vurguladı. (28 Haziran 2019)
- **Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ), Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nde üretilecek elektriğin Manavgat'a ulaştırılması için iletim hattı kurmayı planlıyor.** 80 milyon lira değerindeki proje kapsamında gerilimi 380 kV ve uzunluğu yaklaşık 212 km ve 3B 1272 MCM kesitli olacak şekilde hat kurulacak. Hattın yaklaşık 91 km'lik kısmı Mersin, 120,5 km'lik kısmı Antalya ili sınırları içerisinde yer alacak. Söz konusu elektrik enerjisi iletim hattı ile Mersin ve Antalya illeri başta olmak üzere bölgenin enerji ihtiyacının karşılanması amaçlanıyor. (25 Haziran 2019)
- **Soda Sanayii, Ciner Grubu şirketlerinden Imperial Natural Resources Trona Mining Inc. ile üretim ortaklığı sözleşmesi imzaladı.** Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda (KAP) yer alan açıklamada, ABD'nin Wyoming eyaleti Green River bölgesinde yapılacak doğal soda yatırımının 5 yılda tamamlanarak, 2024 yılında faaliyete geçmesinin hedeflendiği ifade edildi. Toplam yatırım tutarının ortaklarca eşit oranda paylaşılması ve yaklaşık %80'inin kredi, kalan %20'sinin ise özkaynaklardan karşılanması hedeflenmekte. (24 Haziran 2019)
- **Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), Türkiye enerji sektörüne bu yıl 250 milyon euro yatırım yapmayı planlıyor.** EBRD Sürdürülebilir Altyapı Grubu Direktörü Nandita Parshad, şunları söyledi: "şu anda yeni yatırımlar için birçok farklı proje üzerinde çalışıyoruz. Yenilenebilir enerji sektörüne odaklandık ve sektörü farklı yollarla büyötmeye devam edeceğiz. Türk enerji sektöründe hem finansman hem de sermaye yatırımı olarak yatırımlarımızın süreceğini öngörüyoruz. Bu yıl da önceki yıllarda olduğu gibi yatırım hacmimizi 250 milyon euro seviyesinde tutmayı planlıyoruz." Parshad, 2020 sonrasında nasıl bir destek mekanizmasının kullanılabileceğine ilişkin görüşlerini kamu ile paylaştıklarını ve sektörde yatırımları harekete geçirecek yeni mekanizmayı beklediklerini aktardı. (20 Haziran 2019)
- **Zorlu Enerji, Garanti BBVA'dan sağladığı kredi ile "En İyi Yeşil Kredi" ödölünü aldı.** Zorlu Enerji'nin işletme sermayesi ihtiyacına yönelik kullandığı 10 milyon dolarlık yeşil kredi, EMEA Finance Awards'ta "En İyi Yeşil Kredi" ödölüne layık görüldü. Yeşil Kredi süreci kapsamında, Zorlu Enerji'nin çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim alanındaki

performansı, uluslararası sürdürülebilirlik değerlendirme ajansı Vigeo-Eiris tarafından düzenli aralıklarla puanlanacak. Ortaya çıkacak puana göre Zorlu Enerji'nin kredi faizi her yıl yeniden değerlendirilecek. (19 Haziran 2019)

- **2019 Nisan ayında 20 enerji projesine yatırım teşvik belgesi verildi.** T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Nisan 2019'da çeşitli sektörlerde toplamda 451 projenin yatırım teşvik belgesi almaya hak kazandığını, toplam yatırım teşvik belgesi alan projelerin toplam yatırım tutarının ise 11,9 milyar lira olduğunu açıkladı. Projelerden 20'si enerji, 15'i ise madencilik sektörlerinde yer alan projelerden oluşmakta. Aynı dönemde enerji sektöründe 6, madencilik sektöründe ise 1 projenin yatırım teşvik belgesi iptal edildi. (19 Haziran 2019)
- **EWE Turkey Holding bünyesindeki iştiraklerin SOCAR Türkiye'ye satışı tamamlandı.** 17 Haziran itibarıyla, EWE Turkey Holding altında faaliyetlerini sürdüren Bursagaz, Kayserigaz, Enervis, EWE Enerji ve Millenicom SOCAR Türkiye çatısı faaliyetlerini sürdürecektir. (18 Haziran 2019)
- **Mayıs ayı YEKDEM maliyeti tahminleri aştı.** 17 Haziran'da kesinleşen uzlaştırma bildirimleriyle, Mayıs ayı megavatsaat başına YEKDEM birim maliyeti belirlendi. Buna göre, Mayıs ayı YEKDEM birim maliyeti, EPDK'nın açıklamış olduğu 69,28 TL'lik referans rakamın 86,02 TL üzerinde, 155,30 TL seviyesinde gerçekleşti. (18 Haziran 2019)
- **Hidroelektrik kaynak katkı payı tekliflerinin alt limiti megavat başına 10.000 lira olarak belirlendi.** Elektrik Piyasasında Üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yayımlanarak, yürürlüğe girdi. Yeni Yönetmelik'in "Hidroelektrik kaynak katkı payı teklifinin verilmesi ve güncellenmesi" başlıklı 11. maddesinde, verilen tekliflerin minimum megavat başına 10.000 TL olmasının zorunlu olduğu bildirildi. Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten sonra ilan edilen işlerde, şirket tarafından proje kapsamında yapılacak çalışmalar sonucu kurulu gücte artış meydana gelmesi durumunda artan kurulu güc değeri, azalışlarda DSİ internet sayfasında ilan edilen kurulu güç, ödemeye esas toplam kurulu güç (MWm) olarak dikkate alınacak. Ayrıca; 21 şubat 2015 tarihinden önce imzalanan Su Kullanım Hakkı Anlaşmalarında yer alan K1 tanımı, ödemeye esas üretim yılında gerçekleşen yıllık aritmetik ortalama piyasa takas fiyatı şeklinde uygulanacak. (17 Haziran 2019)
- **Yenilenebilir enerjide istihdam 11 milyona yaklaştı.** Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansının (IRENA) "Yenilenebilir Enerji ve İstihdamı 2019 Raporu"ndan yapılan derlemeye göre, dünya genelinde işsizlik büyürken yenilenebilir enerji sektöründe istihdam arttı. Temiz enerjideki istihdam olanaklarının artmasında, enerji teknolojileri maliyetlerindeki düşüşün yanı sıra, talep artışı ve rekabet ile öne çıkan çevresel duyarlılığın yaygınlaşması etkili oldu. Güneş, biyokütle, hidroelektrik ve rüzgâr gibi temiz enerji sektörleri baz alınarak hazırlanan rapora göre, dünya genelinde yenilenebilir enerjide %6,6 artışla geçen yıl 10 milyon 983 bin istihdam sağlandı. (14 Haziran 2019)
- **İzmir Büyükşehir Belediyesi öpten elektrik üretmeyi planlıyor.** İzmir Büyükşehir Belediyesi, Harmandalı Düzenli Atık Depolama Alanı'nı, elektrik santrali ve yeşil alana dönüştürmek için aksiyon planı hazırladı. 15 Mayıs tarihinde evresel Etki Değerlendirme (ED) Belgesi'nin de tamamlandığı projede minimum 15 megavat kurulu güce sahip bir biyogaz santrali kurulması hedefleniyor. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, alanda 100 gün sonra 160 bin megavatsaat elektrik üretmeye başlayacaklarını ifade ederken kurulacak tesiste üretilecek elektrik sayesinde senede en az 20 milyon lira gelir beklendiğini söyledi. Rehabilitasyon sürecinin ilk etabı kapsamında 25 bin metrekare alanın bitkilendirme-ağaçlandırma çalışmaları tamamlandı. (12 Haziran 2019)
- **Kanada hükümeti pipet ve tabak gibi tek kullanımlık plastiklerin yasaklanması planını açıkladı.** Başbakan Justin Trudeau, Montreal'de yaptığı basın toplantısında, yasağın 2021 yılında yürürlüğe gireceğini söyledi. Trudeau ayrıca, geri dönüşüm sorumluluğunu plastik ürünler üreten veya satan şirketlere verecek yeni önlemler de planlamış durumda.

Plastikler üzerindeki bu baskı, Avrupa Birliği, Hindistan ve Kaliforniya'daki yönetimler tarafından, çöplerle dolu okyanuslarla ve ölü deniz hayvanlarının sindirim sistemlerindeki plastik torbalarla çekilmiş görüntülerle desteklenen bir çabanın sonucu gerçekleşti. (11 Haziran 2019)

- **YEKA GES-1 panel fabrikasının 2020 yılında devreye girmesi hedefleniyor.** Kalyon Enerji Yatırımları Başkan Yardımcısı İbrahim Erden tarafından yapılan açıklamaya göre, 1.000 megavat güce sahip olacak YEKA GES-1 için de çalışmalar sürüyor ve santralin inşası fabrikanın devreye girmesi ile birlikte gelecek yıl başlayarak 2-2,5 yıl içinde tamamlanabilecek. Erden, fabrika binasının %95'inin ve diğer binaların %25'inin tamamlandığını belirtirken, kalan bölümler için inşaat çalışmalarının Temmuz ayından itibaren başlayacağını ifade etti. Erden son olarak, santral kapsamında kurulacak enerji nakil hatları, şalt sahası ve trafolar için ihaleye çıkılması planlandığını ilave etti. (7 Haziran 2019)
- **İrlanda merkezli Eaton Industries, 235 milyon dolar bedel ile Ulusoy Elektrik'in %90,15 hissesini devraldı.** Şirketten yapılan açıklamaya göre, 14 Mayıs 2019 itibarıyla mutabakata varılan satış işlemi sonucunda, Eaton Industries, Ulusoy Elektrik'in ödenmemiş sermayesinin %82,275 ve toplam oy haklarının %80,153'üne tekabül eden hissenin satın alma işlemini tamamlamış durumda. Kalan %9,85'lik pay içerisinde yer alan diğer hissedarlar, istedikleri takdirde 11 Haziran-8 Temmuz tarihleri arasında paylarını Eaton Industries şirketine satabilecek. (7 Haziran 2019)
- **Dünya Doğayı Koruma Vakfı (WWF), hava kirliliğinin yenilenebilir enerji ile önlenebileceğini söyledi.** WWF Türkiye Genel Müdürü Aslı Pasinli, 5 Haziran Dünya Çevre Günü kapsamında yaptığı açıklamada "Hava kirliliği ile mücadele etmek için öncelikle yenilenebilir enerji kaynaklarını önceliklendirecek politika ve teşvik mekanizmalarının geliştirilerek, daha fazla fosil yakıt kullanımının önüne geçilmesi gerekiyor" dedi. Pasinli açıklamasında insan kaynaklı hava kirliliğinin temel sebebinin fosil yakıtlar olduğunu belirtirken, hava kirliliğinin önlenmesi için kamu ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliğinin önemini ifade etti. Pasinli'nin, Temiz Hava Hakkı Platformu'nun "Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri: Kara Raporu"na dayandırdığı açıklamasına göre İstanbul, Bursa ve Ankara hava kirliliği sebebiyle en çok tehlike altında olan iller arasında. (7 Haziran 2019)
- **STAR Rafineri Irak'tan petrol almaya başlayacak.** SOCAR Türkiye Üst Yöneticisi Zaur Gahramanov, STAR Rafineri'de şimdye kadar 1,5 milyon ton ham petrol işlendiğini belirterek, "Yıl sonuna kadar toplam 8 milyon ton ham petrol işlemeyi planlıyoruz. Gelecek aydan itibaren, Irak petrolü de almaya başlıyoruz. Basra'dan alacağız." şeklinde konuştu. Gahramanov, "İran'da akaryakıt sektöründe sorunlar olduğu biliniyor. STAR Rafineri'den bu ülkeye ihracat olabilir mi?" sorusu üzerine, "Biz, ABD yaptırımlarına karşı bir girişimde bulunmak istemiyoruz. Çin de artık İran ile ilişkileri bozdu. Bu biraz küresel de bir problem. Bizim İran ile ne Azerbaycan ne de Türkiye olarak hiçbir problemimiz yok ama ekonomi bakımından şu anda İran ile böyle bir ilişki imkânsız gibi." dedi. (3 Haziran 2019)
- **Doğal gazda dağıtım şirketlerine ve serbest tüketicilere satış yapan, toptan satış lisansı sahibi tüzel kişiler ile ithalat (spot) lisansı sahibi tüzel kişiler için belirlenen depolama yükümlülük oranı da %1 olarak belirlendi.** Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından alınan ve Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre, izin sahibi tarafından bir faaliyet dönemi içinde dağıtıcılar arası akaryakıt ticareti kapsamında yapılabilecek toplam teslim miktarı, izin sahibinin aynı dönem içinde ithalat yoluyla ve/veya rafinericiden temin ettiği akaryakıt miktarının toplamından fazla olamayacak. Öte yandan, doğal gaz dağıtım şirketlerinin perakende satış tarifelerinin düzenlenmesinde esas alınan kademeler bazında tüketim miktarları tahmini kapsamında oluşması öngörölmüş toplam gelir ile kademe bazında gerçekleşen tüketim miktarları kapsamında oluşan toplam gelirin referans sapma değeri de %10'dan %7'ye indirildi. (3 Haziran 2019)

Yurt Dışından Haberler

- **Hindistan'da su krizi.** Ülkenin güneyindeki Tamil Nadu eyaletinin başkenti Chennai, son 30 yılın en kötü su krizini yaşıyor. En az 4 su deposunun kuraklık ve sıcak hava dalgası nedeniyle kuruduğu Chennai'de su sıkıntısından yaklaşık 4,6 milyon kişi etkilendi. Hindistan hükümetine bağlı bir düşünce kuruluşunun raporuna göre, Yeni Delhi, Bengaluru, Chennai ve Haydarabad dâhil 21 şehirde 2030 yılına kadar yeraltı suları tükenecek. Rapora göre Hindistan nüfusunun %40'ı 2030 yılından sonra içme suyuna erişemeyecek. (26 Haziran 2019)
- **Küresel düzeyde 24 trilyon doları aşan varlık elde edilen okyanusların yanı sıra denizlerde sürdürülebilir büyümenin sağlanmasını hedefleyen mavi ekonomiye, 5 milyar dolar yatırım yapıldı.** Dünya Doğayı Koruma Vakfı'nın (WWF) "Sürdürülebilir Mavi Ekonominin İlkeleri" isimli raporunda, "Dünyadaki yedinci büyük ekonomi" olarak nitelenen okyanuslardan 24 trilyon doların üzerinde varlık elde edildiği belirtiliyor. Raporda, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerdeki birçok hükümetin, kuruluşun ve topluluğun, deniz ve okyanusların ekonomik gelişimini yönetme konusunda daha tutarlı, bütünlük, adil ve bilime dayalı bir yaklaşımın gerekliliğini fark etmeye başladığı ifade ediliyor. Mavi Ekonomi kitabının yazarı Prof. Dr. Gunter Pauli, kavramın küresel çapta farkındalığının hızla artığına işaret ederek, "Şimdiye kadar yiyecek, kimya, kâğıt ve teknoloji gibi alanlarda 200'den fazla proje uygulandı, 5 milyar dolarlık yatırım yapıldı." değerlendirmesinde bulundu. (20 Haziran 2019)
- **Suudi Arabistan, petrol üretim kısıntısının uzatımı konusunda anlaşma sağlanacağı düşünüyor.** Suudi Arabistan Enerji Bakanı Khalid al-Falih, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) Temmuz ayının ilk haftasında Viyana'da toplanacağını ve bu toplantıda üretim kısıntısı anlaşmasının uzatılması konusunda bir uzlaşma sağlanacağını umduğunu söyledi. (17 Haziran 2019)
- **Donald Trump, Kuzey Akım 2 Doğal Gaz Boru Hattı için yaptırım uygulamayı değerlendiriyor.** Rusya doğal gazını Almanya'ya ulaştırması öngörülen Kuzey Akım 2 projesini değerlendiren Trump, proje katılımcılarına yönelik yaptırım olasılığının değerlendirildiğini ifade etti. Trump ayrıca, Avrupa ülkelerinin Rusya'dan doğal gaz ve petrol tedariki yerine, Amerika'dan sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) almasını talep etmekte. (14 Haziran 2019)
- **Dünya enerji tüketimi %2,9 arttı ve 13,8 milyar ton petrol eşdeğer oldu.** British Petroleum (BP), 2019 Dünya Enerji İstatistik Görünümü Raporu'na göre, küresel enerji tüketimindeki bu artış 2010'dan bu yana yıllık bazdaki en büyük artış oldu. Rapordaki verilere göre Çin'de enerji tüketimi geçen yıl bir önceki yıla göre %4,3 artarak 3,2 milyar ton petrol eşdeğerine ulaştı. Aynı dönemde ABD'nin enerji tüketimi 2,3 milyar ton petrol eşdeğerine, Hindistan'ın tüketimi ise 809 milyon ton petrol eşdeğerine yükseldi. (13 Haziran 2019)
- **Subaru karbondioksit salımını düşürmeyi planlıyor.** Şirketten yapılan açıklamada, Boxer motor ve şanzıman ürettiği Gunma Oizumi Üretim Tesis'i'nde bir güneş enerjisi santralının ve Gunma'daki Üretim Tesis'i'nde ve Tokyo Mitaka'daki Tokyo Ofisi'nde "Aqua Premium" hidroelektrik santralının kurulması gibi yeni atılımların markanın karbondioksit salımını %3 oranında azaltmasına katkı sağlanması hedefleniyor. Projenin tahmini tamamlanma tarihi ise Mart 2021. Tüm bu çalışmalar Subaru'nun 2030 yılında %30 karbondioksit salımı azaltımı hedefleri doğrultusunda gerçekleşiyor. (10 Haziran 2019)

Ekonomik Araştırmalar
ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81
FINDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE
T: +90 (212) 334 50 50 F: +90 (212) 334 52 34

TSKB Ekonomik Araştırmalar ürünlerine ulaşmak için aşağıdaki karekodu kullanabilirsiniz:

2019 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağılı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağılı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etki olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

